

IRACLIE PORUMBESCU ÎN CORESPONDENȚĂ CU CONTEMPORANII SĂI (II)

D. VATAMANIUC

II. Gheorghe Dragoescu

Iracleie Porumbescu îi trimite lui Gheorghe Dragoescu, învățător în Oravița, trei scrisori: 2/14 ianuarie 1889, 17/29 ianuarie 1889 și 5/17 martie 1893 – după reprezentarea în primă audiție a operetei lui Ciprian Porumbescu, *Crai Nou*, în 7 ianuarie 1889.

Oravița avea cel mai vechi edificiu teatral din România ridicat în 1817¹. Tot atunci se înființează și „Asociația de Teatru, Casină și Citire”, de pionierat cultural, care contribuie la ridicarea culturală, prin crearea de noi instituții în deceniile următoare².

Mihail Pascaly, în trupa căruia se afla, ca sufleur, Mihai Eminescu, dă reprezentații și la Teatrul din Oravița, în vara anului 1868³.

Teatrul din Oravița își inaugurează reprezentațiile cu o trupă de diletanți locali în 7 octombrie 1817, ca să pună bazele „Societății de Diletanți Români ai Teatrului din Oravița” în 1878, când se pun în scenă piese din repertoriul lui V. Alecsandri, *Rusaliile* și *Cinel-Cinel*, și își continuă activitatea cu un bogat repertoriu și din piese străine⁴.

„Reuniunea Română de Cântări” din Oravița, sub conducerea doctorului Gheorghe Vuia (1850–1900), pune în scenă în primă audiție, cu actori diletanți orăvițeni, opereta lui Ciprian Porumbescu, *Crai Nou*, în seara zilei de 26 decembrie

¹ I. Crișan, *Teatrul din Oravița*, Reșița, Comitetul pentru Cultură și Artă. Casa Județeană a Creației Populare, 1968, p. 143–151.

² Ioan Massoff, *Teatrul românesc. Privire istorică. Volumul I (de la obârșie până la 1860)*, [București], Editura pentru Literatură, 1961, p. 112–113; Petre Dan, *Asociații. Cluburi. Ligi. Societăți. Dicționar chronologic*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1983, p. 12.

³ I. Bota, *Eminescu și Oravița*, Reșița, Editura Timpul, 2001.

⁴ Ionel Bota, *Istoria Teatrului din Oravița. Volumul I. 1817–1940*. Prefață de Gheorghe Jurnea, Reșița, Editura Timpul, 2003, p. 72–120. Volumul II, *1940–2000*, se tipărește tot la Reșița, în 2005. Prezentare pe bază de documente din arhive, cu un mare număr de ilustrații.

1888 stil vechi/7 ianuarie 1889 stil nou⁵. Se remarcă Iulia Dragoescu, sora lui Gheorghe Dragoescu, în rolul Dochiței, prin frumoasa interpretare a țărăncii din Bucovina, iar L. Dragoescu, în rolul lui Moș Corbu, prin vocea sa și jocul natural.

Gheorghe Dragoescu îl informează asupra acestui eveniment muzical, printr-o scrisoare, pe doctorul Gheorghe Crăiniceanu (1853–1926), care îi trimite „carte” (scrisoare) lui Iraclie Porumbescu. Asupra spectacolului cu *Crai Nou* îl informează pe Iraclie Porumbescu și doctorul Gheorghe Vuia, dovadă că apreciau reprezentația ca un eveniment cultural aparte în viața noastră culturală.

Asupra acestui eveniment cultural s-a publicat și în „Tribuna”, cotidianul sibian condus de Ioan Slavici, o corespondență pe care nu o găsim menționată, cum s-ar cuveni, în lucrările consacrate lui Ciprian Porumbescu. O transcriem integral în *Anexă*, fiind un text de referință, așa cum apare în „Tribuna”, în 1/13 ianuarie 1889⁶. Se remarcă prestația artistică a surorii lui Gheorghe Dragoescu, cu referiri și la ceilalți actori diletanți.

Scrisorile către Gheorghe Dragoescu prezintă importanță sub mai multe aspecte. Luăm cunoștință de aici de starea sufletească a lui Iraclie Porumbescu la punerea în scenă, pentru prima dată, a operei fiului său. Merită să relevăm, pe de altă parte, că reprezentarea ei la Oravița nu a avut ecoul așteptat și în altă parte, cum l-ar fi dorit. Presa transilvăneană nu menționează acest eveniment muzical, iar „Gazeta Transilvaniei” publică, în schimb, o amplă dare de seamă despre o reprezentare cu o operă străină la Biserica Albă, în 8 ianuarie 1889⁷.

Iraclie Porumbescu trimite *Crai Nou*, la propunerea lui V. Alecsandri, lui I. L. Caragiale, directorul general al teatrelor, care rămâne însă puțin timp în fruntea lor⁸, iar Teatrul Național din București nu avea „puteri” artistice, cum remarcă Bărcănescu, conducătorul unui cor bisericesc, să pună în scenă operele românești.

Presa românească din Bucovina nu a relatat despre reprezentarea operetei *Crai Nou* la Oravița, în primă audiție. Face însă acest lucru un ziar german, „Bucoviner Nachrichten”, care nu se păstrează la Academia Română.

Iraclie Porumbescu constata, câțiva ani mai târziu, că reprezentarea operetei *Crai Nou* la Oravița, nu rămase fără urmări. Teatrul Național din Craiova solicita textul operetei, pe care îl trimise și îl solicita și Constantin Corduneanu (1852–191?), redactorul „României muzicale” pentru un teatru de operete din București. Trimise opereta și unor persoane de „rang înalt”, de naționalitate germană, să fie reprezentate pe o scenă din Cernăuți, dar află de „mojicia” unor mesageri culturali, în care era implicată și Agatha Bârsescu. Actrița română este angajată de Teatrul

---

⁵ *Ibidem*, p. 81, 158.

⁶ „Tribuna”, VI, nr. 1, 1/13 ianuarie 1889, p. 2.

⁷ „Gazeta Transilvaniei”, LII, nr. 10, 13/25 ianuarie 1889, p. 2–3.

⁸ *Dicționarul general al literaturii române. C–D*, București, Editura Univers Enciclopedic, [2004], p. 58 (Academia Română).

orășenesc german din Cernăuți pentru șase reprezentații⁹. Găsim, în „Gazeta Bucovinei”, un articol *Ciprian Porumbescu*, publicat în 3/15 decembrie 1892, cu toate elementele din ultima scrisoare¹⁰. Articolul este scris ca venind din partea unei persoane, care nu semnează. Atribuim articolul lui Iraclie Porumbescu, care ține să precizeze că opereta se reprezintă și la Biserica Albă. Darea de seamă, *Reprezentarea operetei Crai Nou la Anul Nou la Biserica Albă*, se publică în ziarul cernăuțean¹¹.

Corespondența lui Iraclie Porumbescu cu Gheorghe Dragoescu îmbogățește informația în legătură cu Ciprian Porumbescu și este și o pagină de interes biografic, privind starea morală a tatălui la dispariția fiului său, o mare pierdere pentru muzica românească. Evocarea lui Vasile Alecsandri din scrisoarea a doua anticipează cu aproape un an proza sa *Amintiri despre Alecsandri*, publicată în „Românul”, în noiembrie 1889¹². Cuvintele lui Alecsandri din aceeași scrisoare: „facă alții mai bine decât noi” ne amintesc de versurile lui Alecsandri cu privire la Eminescu:

„E unul care cântă mai dulce decât mine?
Cu-atât mai bine țării și lui cu-atât mai bine!
Apuce înainte, s-ajungă cât mai sus,
La răsăritu-i falnic se-nchină al meu apus.”

*

**

Producția teatrală a „Reuniunii Române de Cântări” din Oravița

A doua zi de Crăciun a fost o sărbătoare pentru împrejurimea Oraviței, de care numai corul harnic al „Reuniunii de cântări” ne poate procura. S-a jucat *Crai Nou*, frumoasa operetă a neuitatului Porumbescu și asta a fost destul, ca teatrul să se umple în toate unghiurile.

Îndată la ridicarea cortinei, ochii noștri fură frapați de priveliștea frumoasă a costumurilor țărăncilor și ale țăranilor, care reprezentau poporul adunat la lună nouă în marginea pădurii. Cântările, atât ale corului, cât și ale soliștilor, au fost executate cu precizie, care este însușirea acestor diletanți.

Cu deosebire am constat că corul a trecut prin oarecare schimbare câștigându-și nouă puteri din generațiunea mai tânără.

---

⁹ „Gazeta Bucovinei”, II, nr. 92, 19 noiembrie/1 decembrie 1892, p. 3. Ziarul cernăuțean prezintă pe larg spectacolele în care joacă actrița română.

¹⁰ *Ibidem*, nr. 95, 3/15 decembrie 1892, p. 3.

¹¹ *Ibidem*, nr. 5, 16/28 ianuarie 1893, p. 3.

¹² „Românul”, XXXV, 20, 21 noiembrie (8, 9 noiembrie v.) 1890, p. 1 198–1 199; 22 noiembrie (10 noiembrie v.) 1890, p. 1 202–1 203; 23 noiembrie (11 noiembrie v.) 1890, p. 1 206–1 207; 25 noiembrie (13 noiembrie v.) 1890, p. 1 214.

D-șoara Iulia Drăgoescu (Dochița) a fost sărbătorită de întregul public, pentru admirabila interpretare a frumoasei țărance din Moldova. Publicul a fost răpit și drept ecou al însuflețirii generale când primadona noastră chemată de aplauze apare pe scenă: pășește dintre culise președintele reuniunii dr. G. Vuia înaintea ei și prin cuvinte călduroase la adresa talentului și zelului ei exprimă recunoștința publicului orăvițean și în numele stimatorilor domnișoare îi predă, între aplauze frenetice, un prezent ca suvenir (un frumos ceasornic de aur). Surprinderea, căci surprindere a fost pentru cântăreață, cât și pentru cea mai mare parte a publicului, a fost punctul de frunte al serii și ca ceva neobișnuit pe scena de aici, a lăsat urme de satisfacție în inimile tuturor că știu a prețui multele servicii și sacrificii ce d-șoara Drăgoescu, de mai mulți ani, aduce pentru înveselirea și încântarea publicului de aici.

D-l L. Drăgoescu, în rolul lui Moș Corbu, un rol mare și obositor, a ținut să satisfacă pe toți. Timbrul curat al bas-baritonului său și jocu-i natural, apoi urarea nimerită au plăcut la toți.

D-șoara Elisa Purgar, cunoscută din rolul Anei în *Nașa-Trina*, a fost în seara asta Anica, orfană crescută în casa ispravnicului. Publicul acum prima dată a auzit-o într-un rol mai de frunte. A cântat cu multă dulceață partiile solo, pentru care a fost viu aplaudată.

Dl. Bogdan, învățătorul gr.-cat. din Oravița-română, ca fiul de boier Leonaș, a cântat partiile tenorului foarte bine. Are o voce simpatică, mai metalică în registrul mijlociu, dar destul de bine și în cel deasupra.

Dl. Ivan a fost un ispravnic hazliu de tot.

Dl. Andriței a fost un Bujor, care cu Dochița împreună s-au potrivit cum mai bine nu se poate.

Ca impresiune generală e destul a zice că lacrimi de bucurie străluceau în fața celor mai simțitori și felicitările din toate părțile nu se mai sfârșiau. *Crai Nou* la noi a fost și rămâne un eveniment. Multele osteneli și sacrificii ale „Reuniunii de cântări din Oravița” au fost în toată privința răsplătite.

Cât pentru muzica lui Porumbescu, nu avem decât și cu această ocaziune să regretăm din suflet pierderea acestui talent rar.

Venerabilul bătrân Iraclie Porumbescu din Frătăuți, tatăl compozitorului, a primit o felicitare telegrafică îndată după producțiunea reușită.

Prin reprezentarea piesei *Sărutul* de Rosen, tradusă de un membru al reuniunii, diletanții au probat că și în piesele de conversațiune știu destul de bine a se mișca. Ca primă încercare peste tot a fost satisfăcătoare.

D-șoara Bistrean a fost drăgălașă în rolul damei ofensate. O surprindere am avut și în această piesă. Rolul principal l-a avut d-șoara Nina Szerenyi, despre care nimenea nu avea cunoștință că știe românește. Ea a debutat mai ales ca diletantă în piese nemțești și ungurești, dar grai românesc de la dânsa nu am auzit încă. Cu atât mai plăcut am fost surprinși auzind-o conversând limpede românește și deși

accentul o trădează, că n-a fost crescută în limba noastră, totuși avem speranță că o vom auzi mai des în piese românești. Are o rutină pe scenă ca puține diletante.

După reprezentațiune tot publicul s-a adunat la „Coroană”, unde s-a întins o horă mare-mare, care a mai înălțat veselia.

Publicul acum mereu cere noi piese, noi operete, dar de unde să le luăm? Societatea Fondului Teatral mereu cere de la noi, dar nu ne dă nimic. Lumea nu știe și nu pricepe, pentru ce nu pune premii pentru piesele teatrale, pentru opere ușoare, ca corurile noastre să aibă cu ce-și petrece și cu ce să delecteze poporul, care, precum am putut să ne convingem, gustă cu sete și nobilă însuflețire această hrană sufletească. Scriitori și compozitori români! scrieți și compuneți piese de teatru și muzică românească, căci: „Ce-i străin nu se lipește de sufletul meu!”

Un amator

I

Frătăușul Nou, 2/14 ianuarie [1]889

Stimate Domnule!

Domnul Dr. Crăiniceanu avu bunătatea de a-mi trimite cartă D-Tale, în care îmi comunică rezultatul operetei răposatului meu fiu Ciprian.

Și dl. dr. Vuia avu atarea și acea bunătate a-mi scrie despre acel rezultat, care mi-a stors lacrimile, lacrimi de jale și de mângâiere! De jale, căci am pierdut atât de timpuriu pre bunul și iubitul meu copil; de mângâiere, că umbra, memoria lui își au și acum după moartea-i o recunoșteră atât de favorabilă și de onorătoare.

Eu m-am și grăbit a răspunde domnului dr. Vuia la benevola-i împărtășire și, mulțumindu-i pentru acea a d-sale bunătate, l-am rugat să primească felicitările mele pentru acea reușită completă bună, atât pentru sine, ca distinsul inițiator și patronizator a întreprinderii cu darea operetei, cât și pentru domni și doamnele diletante, care, cu bună seamă, numai printr-un zel de tot devotat frumosului scop și prin osteneală dozebită au câștigat operetei acel succes atât de strălucit.

Domnia Ta, însă, scrii domnului dr. Crăiniceanu că sora D-Tale a avut rolul Dochitei, care rol la Brașov l-a avut distinsa cântăreață, Madama Lenger, soția avocatului Ioan Lenger, și că a fost onorată într-un mod deosebit. Aceasta, pricep că numai pentru aceea, că dumneai a fost în greul său rol la o înălțime încă deosebită, mai fiind acel rol al Dochitei, cel principal. Fii bun deci, te rog, și exprimă-i D-Ta din parte-mi separatele mele felicitări și profundă mulțumită, căci tare cred că D-ei a dat prin cântarea și dramatica sa propria vervă întregii reprezentațiuni: onoare D-sale!

Și-apoi îmi permit a te mai ruga să ai bunătatea a-mi descrie – când vei avea timp liber – cât s-ar putea de mai detaliat, prezentațiunea operei, și adică:

Cine a manuat pianul (ce cred că l-a manuat cu iscusința potrivită)?

Cântat-a și uvertură?

Ce s-a cântat între acte?

Harfa și campanele n-au intervenit pe lângă pian?

Ispravnicul cum a fost îmbrăcat, nu în anterior etc.?

Cred că nu bănuiești, căci te molestez cu aceste întrebări și de aceea și mai cred că mi le-i răspunde cu bună inimă, cu care inimă și eu Te salut și subscriu, al D-Tale, ce și dintr-o epistolă a D-Tale, aflătoare în lăsământul corespondențial al bietului Ciprian către dânsul, am plăcerea de a te ști – cu stimă!

Iraclie Porumbescu

Exarh și paroh

P. S. În urma avansării mele în „Foaea diecezană” din Caransebeș, că se află în lăsământul muzical al fiului meu compozițiuni bisericești și religioase și că sunt gata a le da gratis orșicui le-ar cere, am primit până acum șase „cereri” de prin Banat și abia una putui a satisface, cea adică ce-mi veni mai întâi de la învățătorul din Bocșa Română. Poate va fi bine ca să-i scriu, apoi el să le comunice *circulando* celorlalți domni, căci numai un exemplar am din cele mai multe bucăți. Și-apoi cred că încă și de-acum, din alte părți se vor cere. Nu știu ce voi face.

Nu bănuiești, în fine, că-ți alăturai aici imnele acestea ce le-am făcut pentru școlărașii mei și le cântăm cum putem.

II

Frățești [Noi], 17/29 ianuarie 1889

Stimate Domnule!

M-ai îndatorat prea mult cu de tot amabila-ți epistolă: îți mulțumesc din toată inima!

Am citit și în „Tribuna” despre extraordinarul joc și cântare a demnei D-Tale domnișoare surori și că aceasta trebuie să fi fost așa, testează și onoarea-i, la care s-a simțit „Reuniunea de cântări” îndatorită să i-o acorde și facă.

Frumoasele și măgulitoarele păreri ce ți le dai despre muzica operetei, mă fac a crede cu siguritate că i-ar plăcea și laureatului nostru autor al libretului operetei, domnului V. Alecsandri, să le audă. Epistola D-Tale, deci, întreagă, i-o trimisei ieri la Paris, cum făcusem și cu cea a d-lui dr. Vuia, ce mi-o scrise a doua zi după darea operetei și la care epistolă D-l Alecsandri îmi și răspunse, recomandând totodată opereta directorului general a teatrelor din România, d-lui Caragiale, pentru primirea-i pe bina [scenă] a Teatrului Național din București, lucru ce greu s-a[r] realiza, căci, după cum îmi scrie dl. dr. Crăiniceanu și dl. Bărcănescu, dirigentul

corului bisericesc de la „Bălașa Doamna”, „puteri” pentru operete românești, cel puțin de prezent, Teatrul Național n-are.

Și acesta, avizând la cele ce le spui D-Ta despre singuraticii diletanți și diletante, apoi și despre bravele coruri, i-am scris D-lui Alecsandri.

Ah, de n-ar fi Bucureștii așa departe de Oravița! ... o excursiune a diletanților într-acolo. Dar ne-ar părea poate rău de rușinea Capitalei României, că n-are românesc ce are Oravița... și încă, cum afirmă și „Tribuna”, pe domnișoara Drăgoescu.

Ad vocem „Tribuna”. D-ta și Dl. dr. Vuia vă exprimați despre operetă într-un mod atât de simpatic și onorific, încât îmi pare ca un ceva marcant – ca să nu zic, tendențios – că „Gazeta” nu pomenește despre rezultatul unei opere naționale nici un cuvânt, pe când despre o operetă străină, numai dată de români la Biserica Albă scrie în nrl. său din 19/25 a[ceastă] l[ună] trei coloane întregi. Tot așa și „Familia”, nici atâta nu spune despre, am putea zice, prima operetă națională *Crai Nou*, cât spune foaia germană din Oravița, ba, nu știu de unde, și o foaie tot germană din Cernăuți, „Bucoviner Nachrichten”, care aceasta încă și mai mult zice decât cea din Oravița, că ea spune: „Man schreibt uns aus Oravitzem im term 13 d. m. ... und dass diese Operette auf grösseren Operettenbühnen aufgeführt zu werden verdient.” (Ni se scrie din Oravița în data de 13 a acestei luni ... și că această operetă ar merita să fie pe scene mai mari.)

Bietul Ciprian, cum îmi scrie acum Dl. Alecsandri, „s-a stins în floarea vieții, luând cu sine în ceea lume comorile de armonii cele poseda”; el, bietul, nu mai este, ca să lucreze. Dară nu-i bine că oamenii noștri, prin neaprecierea pionierilor noștri, fie aceștia și cât de modești și slabi, nu încurajează și pe alții.

Îmi aduc aminte că eu, în anul '48, fiind încă cleric și alumn seminariale, scrisesem unele versuri, la care mă inspirase entuziasmul general al acestui an. Unele se și tipăriseră. Mai scrisesem apoi o baladă, *Jeremie Moghilă și sihastrul*, și, fiind poetul nostru V. Alecsandri „refugiat” în Cernăuți, mă dusei la dânsul și-l rugai să-mi coreage balada. Balada se tipări în „Zimbrul”, trimisă la acel ziar din Iași de dânsul Alecsandri și încă cu schimbarea a unui singur cuvânt al originalului meu. Dară invitat pe acea seară de Alecsandri la o plimbare cu el pe toloaca Cernăuțului, îmi ținu o „lecțiune” despre poezie, din care cunoscuți că minimul se află în balada mea, cum și în toate cele, cele mai scrisesem până atunci. Dar la sfârșit îmi zise: „De aceste ce ți-am spus nu te descuraja, domnule: fieștecare unic e o parte a totului. Scrie, și de n-a fi tocma așa, cum ai înțeles din vorba mea, scrie; noi suntem cu toții începătorii unui lucru; facă alții mai bine decât noi: al lor merit va fi mai mic decât al nostru, căci începutul e mai greu decât continuarea”.

Va să zică, am fost slab, dar nu m-a descurajat în interesul „continuării” prin alții.

Așa-i că ne-am înțeles, că ce, deci, înseamnă două „Aufführungen” (reprezentări) a[le] operetei din partea „Gazetei”, că nici măcar n-a reprodus ce-a zis „Tribuna” despre ea? O, și bietul Ciprian, mai cu seamă, prin osteneala la

lucrarea operetei și dirigearea pregătirii și prezentării ei, și-a accelerat moartea! Dl. Alecsandri, în cartea sa ce mi-o alătură epistolei către mine, adresată lui Caragiale, deschisă, îi zice acestuia: „Compozitorul operetei e mort, dar opera lui merită să trăiască... Dă-i viață pe bina [scena] noastră”. Ah, dar „Gazeta” are scuză, căci nu ei i-a scris Marele Bărbat al nostru și al întregii lumi civilizate, Alecsandri, cuvintele acelea.

Mulțumesc, stimate Domnule, încă o dată pentru benevola și frumoasa-ți epistolă și primește asigurarea stimei mele celei adevărate, cu care subscriu
Porumbescu

Piese ce le ceri, cum numai le voi primi, de pe unde le-am împărțit, ți le-oi trimite.

B.A.R. 4(2)
CLV

III

Frătăușul Nou 5/17.3.[18]93

Stimate Domnule!

La stimabila-Ți epistolă cu totodată împlinire a cererii Domniei Tale, răspunzându-Ți, îți mulțumesc din adâncul inimii mele – și astăzi încă neconsolată de pierderea fiului meu Ciprian – pentru frumoasele cuvinte, cu care distingi și onorezi memoria aceluia al meu fiu! Mulțumită profundă și celora, care, după cum ai bunătatea a spune, și ei pomenesc cu vorbe bune numele lui! Mulțumită însă deosebită demnei D-Tale fiice, care de rolul principal ce l-a avut în opereta *Crai Nou* s-a epuizat într-un mod și grad atât de „aparte” excelent, că toate gazetele, care raportează despre reprezentarea acelei operete la Oravița, nu mai au destule cuvinte de laudă pentru dumneaei!

O, deși cu lacrimi de durere, multă mângâiere mi-au adus acele știri.

Opereta se află de prezent la Craiova, unde Teatrul Național de acolo a cerut-o și e ca să se dea în apropiințele zile ale Paștilor. De bălciul Sfântului Petru, la Cernăuți, vine trupa craioveană întreagă în capitala noastră, ca să o dea și aici. Voi face chipuri ca să o trimit și D-lor Voastre.

Abia trimisesem notele operetei la Craiova, și-mi veni o scrisoare de la dl. Corduneanu, redactorul „României muzicale” din București, în care îmi ceru notele operetei pentru teatrul de operete de la „Orfeu” (din București), și aceea, încă [în] stagiunea aceasta, până la finele lui martie v[echi].

N-am gândit că mi se va cere opereta din două locuri odată, și-apoi, mai aflându-mă la țară, mai departe de oraș, n-am grijit de un duplicat al notelor și cu regret, deci, n-am putut servi d-lui Corduneanu, respectiv teatrului de la „Orfeu”.

Și ca să-ți mai spun, stimate Doamnă, că așteptând [prețuind] D-ta și D-voastră, acolo între confracții noștri, modestele acorduri ale bietului meu fiu, aveți tovarăși și între străini și în țări depărtate: binevoiește a afla că persoane de rang înalt și de naționalitate germană din Cernăuți m-au rugat astă iarnă să le dau opereta și să le permit ca textul ei să-l traducă în nemțește, ca tot cu muzica fiului meu – cum ziseră acele persoane –, „din pietate” către compozitorul operetei, compatriot bucovinean, să o dea pe bina din Cernăuți.

Le făcuserăm pe voie și le trimisesem opereta. Dară, aflând după aceea de mojiția unor așa-numiți „Kulturträger aus Osten” (mesageri culturali din Est) la prezentarea unei piese teatrale la Cernăuți, prin celebra noastră artistă Agatha Bărsescu, imediat mi-am revocat promisiunea, cu menționarea potrivită respectivei purtări și această revocare am publicat-o în „Gazeta Bucovinei”.

Dară directorului Conservatorului din Moscova, care e totodată și directorul corului mitropolitan de acolo, m-a rugat, tot astă-iarnă să-i trimit cu orice preț compozițiile religioase ale fiului meu, ce am și făcut, însă fără a cere vreun onorariu.

Cu frumoasă mulțămită mi s-au remis originalele zilele trecute prin Consulatul rusesc din Cernăuți.

Trimițându-ți, deci, bucuros, corectura de la *Candidatul Linde*, te rog remite-mi-o curând.

Și acum, succes bun!

Cu stimă!

Porumbescu

Exarh arhiepiscopesc și paroh în Frătăuțiul Nou

[ilizibil] vechi

Bucovina 5/17 – III – 93

P. S. De poți lesne, dispune să mi se scrie o copie după corectură și pentru mine.

Apropos: poftesc a spune domnișoarei Anna Ștefan (o fi poate acum doamna A.) salutări frumoase de la mine. Am avut onoarea a-i face cunoștința la București.

B.A.R. 4(3)

CLV